U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Y. K.,** zastoupen Mgr. Gabrielou Kopuletou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 9. 2018, č. j. 1 Az 51/2017 - 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 2. 5. 2017, č. j. OAM-937/ZA-ZA11-ZA18-2016, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 24. 9. 2018, č. j. 1 Az 51/2017 - 25. Rozsudek městského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[4] Stěžovatel uvedl, že svou žádost o mezinárodní ochranu opíral o své obavy před nuceným povoláním do armády, o politickou a bezpečnostní situaci na Ukrajině, jakož též o členství své manželky v náboženském společenství Svědků Jehovových. Podle stěžovatele žalovaný správní orgán i městský soud pochybily, pokud nevzaly při rozhodování v potaz víru jeho manželky, a to jak ve vztahu k § 12, tak i k § 14a zákona o azylu. Nelze totiž obecně vyloučit, že stěžovatel může čelit hrozbě pronásledování či nebezpečí vážné újmy z důvodu náboženského přesvědčení své manželky. Stěžovatel dále namítal, že ve vztahu k doplňkové ochraně nejsou informace o zemi původu získané v průběhu řízení dostatečné, transparentní, objektivní a aktuální. V této souvislosti stěžovatel poukazoval na bezpečnostní situaci na Ukrajině, kde dochází k průběžné nestabilitě a eskalacím konfliktu.

[5] Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak rozsudek městského soudu, tak i rozhodnutí žalovaného, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[8] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své stručné argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[9] Z obsahu správního spisu vyplývá, že stěžovatel jako důvod podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl obavu, že bude odveden do armády a bude tak nucen účastnit se ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny (několikrát mu byl doručován povolávací rozkaz, který ale nikdy nepřevzal), a dále snahu o legalizaci pobytu na území České republiky, kde chce žít a pracovat. Dále uvedl, že je ukrajinské národnosti, křesťanského vyznání a že nebyl nikdy členem žádné politické strany či organizace. Vyloučil rovněž problémy se státními orgány v zemi původu. Jeho posledním bydlištěm ve vlasti bylo město Kolomyja v Ivanofrankivské oblasti. K náboženské víře své manželky toliko uvedl, že *„nemůžu jít válčit i kvůli manželce, patří ke Svědkům Jehovovým, nesmí se držet v ruce zbraň, kouřit ani pít.“*

[10] Bezpečnostní situací na Ukrajině se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval a vyhodnotil, že *„[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné*

újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ (viz např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, ze dne 11. 2. 2016, č. j. 9 Azs 287/2015 – 20, či ze dne 13. 9. 2016, č. j. 7 Azs 105/2016 – 36). Místem pobytu stěžovatele na území Ukrajiny bylo město Kolomyja v Ivanofrankivské oblasti, která je v západní části země, a tedy není ozbrojeným konfliktem dotčena. Nelze tudíž dovozovat, že by zde stěžovateli hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 1 zákona o azylu. Pokud jde o obavu stěžovatele z výkonu vojenské služby, pak tato obava není sama o sobě azylově relevantním důvodem. Odkázat lze na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, sp. zn. 6 A 509/94, na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49, či na rozsudek téhož soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, kde uvedl: „*Samotné odmítání odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.*“ Branná povinnost sama o sobě je zcela legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany. Potenciálně hrozící trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby rovněž nezakládá azylově relevantní důvody automaticky, ale jen tehdy, pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se branec odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že mu hrozí trest, jehož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv. Takové skutečnosti však z podkladů shromážděných žalovaným nevyplynuly a ani stěžovatel je netvrdil. Nelze konečně přehlédnout, že i český trestní zákoník, tedy zákon č. 40/2009 Sb., činí v hlavě XI trestnými celou řadu činů proti branné povinnosti. V českém právu je sice branná povinnost občanů zmírněna tím, že podle čl. 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod nemůže být nikdo nucen vykonávat vojenskou službu, pokud je to v rozporu s jeho svědomím nebo s jeho náboženským vyznáním. Jak však bylo řečeno v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2003, č. j. 2 Azs 15/2003 – 81, publ. pod č. 77/2004 Sb. NSS, je toto právo „*spíše součástí nadstandardní ochrany lidských práv dané relativní moderností Listiny než součástí základních a státem nezcizitelných lidských práv ve smyslu mezinárodního, či spíše evropského, konsenzu.*“

[11] Ve vztahu k námitce týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu ohledně situace Svědků Jehovových na Ukrajině odkazuje Nejvyšší správní soud na svou ustálenou judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS. Z něj plyne, že je povinností správního orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že zde azylově relevantní skutečnosti jsou. Správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. S ohledem na důvody podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, které stěžovatel uvedl v průběhu správního řízení, kdy se nezmínil o žádných azylově relevantních potížích souvisejících s náboženskou vírou jeho manželky, nelze tedy žalovanému vytýkat nedostatečné zjištění skutkového stavu.

[12] Pokud jde o stěžovatelem tvrzenou nedostatečnost, netransparentnost, neobjektivnost a neaktuálnost podkladů pro rozhodnutí, Nejvyšší správní soud konstatuje,

že žalovaný pro účely svého rozhodnutí vycházel z dostatečně aktuálních a objektivních podkladů, jako např. z Výroční zprávy Human Rights Watch ze dne 12. 1. 2017, Zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 9. 12. 2016, Informace OAMP Ukrajina – Situace v zemi (Politická a bezpečnostní situace, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby) ze dne 24. 11. 2016, Informace MZV č. j. 115045-LPTP ze dne 9. 10. 2015, Informace MZV č. j. 103518/2016-LPTP ze dne 3. 6. 2016, Informace Amnesty International – Rozsudky smrti a popravy v roce 2015 z dubna 2016, Výnosu prezidenta Ukrajiny č. 411/2016 ze dne 26. 9. 2016 a dále z článku ČTK s názvem „Na východě Ukrajiny už nejsou podle Porošenka mobilizovaní vojáci“ ze dne 2. 11. 2016. Zprávy organizace Human Rights Watch jsou přitom obecně vnímány jako dostatečně objektivní a nezávislý zdroj informací. Veškeré uvedené informace jsou součástí spisového materiálu. Stěžovateli byla dána možnost seznámit se s výše uvedenými informacemi, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Stěžovatel této možnosti využil (viz protokol ze dne 20. 4. 2017). V této souvislosti se Nejvyšší správní soud ztotožňuje i s názorem městského soudu, že zprávy o situaci v zemi původu byly k datu vydání žalovaného rozhodnutí přiměřeně aktuální. Situace na Ukrajině není natolik dynamická, aby byly zjištěné informace po několika měsících zastaralé. Navíc sám stěžovatel ani neuvádí, že by v mezidobí došlo k výraznému zhoršení bezpečnostní situace na Ukrajině, a taková skutečnost nevyplývá ani z aktuálních informací ČTK, které měl žalovaný v době rozhodování k dispozici. Pokud stěžovatel poukazoval na to, že dne 26. 11. 2018 vyhlásil ukrajinský parlament v deseti oblastech válečný stav, pak je třeba uvést, že tato skutečnost je pro posouzení zákonnosti napadeného rozsudku, resp. rozhodnutí žalovaného irelevantní, neboť k ní došlo až po vydání obou těchto rozhodnutí a navíc byla časově (1 měsíc) i prostorově (10 pobřežních a pohraničních oblastí) omezená.

[13] Na závěr Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“; srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 – 57). Stěžovatel si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatel ve správním řízení sám uvedl, že usiluje o legální soužití rodiny v České republice. Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a žít zde se svou manželkou a nezletilými dětmi, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců. Tohoto soužití se nelze domáhat na základě institutů zákona o azylu.

[14] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[15] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. května 2019

Mgr. David Hipšr
předseda senátu